

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrta leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnina je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuju, pri mestni pošti, slovesno št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer. Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inzeratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu je cena primerno znižana.

Štev. 41.

V Ptuju v nedeljo dne 10. oktobra 1909.

X. letnik.

„Štajerc“ pred porotniki.

Res, semtertja se že čudimo, da „Štajerca“ ni konec vzel. Kajti ni ga lista na božjem svetu, proti kateremu bi se skrili in odkriti ljudski sovražniki tako ljuto borili, kakor proti našemu „Štajercu“. To je tudi razumljivo, — kajti noben list se ne upa, odkrivati z vso brezobzirnostjo rak-rane v naši javnosti, noben list nima poguma, povedati resnico tako nago in jasno, kakor naš kmetički list. Zato divjanje nasprotnikov proti „Štajercu“. In vse to divjanje prvrtava ni imelo doslej nobenega uspeha. Nasprotno, čimbolj nas sovražijo, tambolj se razvijamo, temvečje je število naših odjemalcev, temveč zaslonbe imamo v širokih vrstah mislečega našega ljudstva. Semtertja je ta boj prvakov proti „Štajercu“ prav otročji in smešen. Iz prižnic in v advokatskih pisarnah so proti nam kričali in s tem agitirali — za nas. Potem so nam na pošti liste kradli, so ustanovljali nebroj novih časopisov proti „Štajercu“, pa tudi so ni pomagalo „Domovina“, „Naš dom“, „Nevi slov. Štajerc“, „Slov. Štajerc“, „Posavska Straža“, — vsa so poginili. „Štajerc“ pa se je spremenil iz 14-dnevnega lista v tednik. Poskušali so tudi nasprotniki, da bi nam s smešnimi š 19-popravki nista zamašili. Ali opekli so se. In končno so pričeli tožariti. V zadnjih mesecih smo imeli celo vrsto tiskovnih tožb z našimi nasprotniki. In lahko rečemo, da smo v vseh teh tožbah zmagali. Omenimo le tožbe, ki jih je vzbil ptujski dr. Brumen v imenu pobožnega in okroglega minorita Vavpotiča proti nam naperil; nadalje Brumenove tožbe zaradi „popravkov“ v njegovi lastni zadevi. Omenimo porotniško tožbo, ki jo je vložil „profesor“ Zelenik v Ptuju proti „Štajercu“ in pri kateri je mož zadnji dan pred obravnavo sramotno pobegnul. Povsod smo zmagali, kajti, resnica mora zmagati!

Pretekli četrtek (30. septembra) vršila se je v Mariboru zopet porotniška obravnavna proti odgovornemu uredniku „Štajerca“ g. Karlu Linhartu. Tožitelj v tej stvari je drameljški fajmošter Ogrizek, katerega naši čitatelji itak

na vse plati poznajo. V naslednem podamo poročilo razprave, ki je bila preložena in se boče ob prihodnjem zasedanju mariborskih porotnikov nadaljevala.

Sodišču je predsedoval deželno-sodni nadsvetnik Moracutti. Toženi urednik Linhart je prišel s svojim zagovornikom dr. pl. Plachki. Tudi tožitelj Ogrizek je prišel sam. Imel bi ga zagovarjati slavni dr. Benkovič; ali ta si je stvar v zadnjem hipu premislil in je oddal zastopstvo tožbe dr. Pipušu.

Po izrebanju porotnikov prečitalo se je obtožnico. Obtožen je urednik Linhart zaradi nekega članka, ki ga je objavil dne 22. maja t. l. in v katerem je fajmoštru Ogrizeku očital, da je isti nekega učitelja „obkruh in službo spravil“ in da ga valed tega učitelj v vsej pravici za „odškodnino mu oropane službe tirja“. Na vprašanje, jeli se čuti krivega, odgovoril je toženi urednik Linhart približno tako-le:

Nisam živ! Spisal in oddal sem sicer dotični članek v tiskarno, prevzamem pa tudi zanj vso odgovornost. Do objave članka prišlo je iz sledečih vzrokov: Zadnja leta se opazuje v naših krajih velikanski boj, ki ga vodi klerikalna stranka proti šoli in njenemu zastopniku učiteljstvu. „Štajerc“ kot odločno napredni in kmetički list postavil se je takoj za šolo v bran. Župnik Ogrizek spada po našem mnenju med one politikujoče duhovnike, kateri so v dnu srca sovražniki šolstva. Dobil sem tudi od raznih stran iz Črešnjevca in Dramelj sporočila, v katerih se mi je zlasti nečuvno delovanje fajmoštra Ogrizeka proti učitelju g. Adamiču opisalo. Na podlagi teh poročil sem spisal in objavil celo vrsto člankov, v katerem se je Ogrizek najrazličneje nečedne stvari očitalo. Vsa ta očitavanja je Ogrizek snedel. Šele zadnji članek, ki je pravzaprav popolnoma nedolžen, je tožil. Jaz nimam navade, kakor drugi gospodje (uredniki „Gospodarja“ in „Straže“), ki pobegnejo in se skrivajo, kadar jim je treba pred sodiščem resnico svojih trditve dokazati. Jaz stojim za vsako črko, ki sem jo v „Štajercu“ na-

pisal. Zato prevzamem tudi odgovornost za ta članek in nastopim s svojim zagovornikom dokaz resnice.

Predsednik podelil je nato zagovorniku dr. pl. Plachki besedo, da stavi primerne predlogo za dokaz resnice. Dr. pl. Plachki je v daljšem govoru temeljito položaj pojasnil. Povedal je, kako je župnik Ogrizek učitelja Adamiča leta sem nadlegoval, šikaniral in zasledoval. Ogrizek napravil je nebroj naznanil na okrajni in deželni šolski svet, ki so bila neosnovana. Sovražstvo Ogrizekovo je pričelo zaradi tega, ker je učiteljeva žena brez izkušnje v slovenščini učiteljica za ročna dela postala. Ogrizek je v okrajnem šolskem svetu, kjer so mu bili seveda vsi člani (polhlevni kmetje) vdani, večkrat učitelja neosnovano napadal. Učitelj ga je moral večkrat tožiti, enkrat mu je kazen odpustil, drugič pa je bil fajmošter na 40 K globe obsojen. Nadalje je Ogrizek nato deloval, da bi se zaradi pravičnega učitelja šolski štrajk vprizoril. Spise proti učitelju pa so podpisali večinoma tisti stariši, kateri so bili zaradi zamud kaznovani. Ogrizek se je na šolsko oblast pritožil, da učitelj Adamič ni šolskih sprideval izdal; potem pa se je izpoznalo, da se to zaradi tega ni zgodilo, ker Ogrizek sam ni reče iz veronka vpisal. Nadalje je Ogrizek „ihot trpel, da se je med neumnimi ljudmi razširila govorica, da je Adamič „točo delal“. Ogrizek je tudi v „Domovini“ v tem zmislu pisaril; dotični urednik je moral seveda vse preklatici. Nadalje je Ogrizek oblasti zagrozil, da ne bode več v veronku podučeval, ako se Adamiča ne odpusti. Napravil je naznanila, v katerih je Adamiča imenoval „norca“ in „vraga“. Tudi višja šolska oblast je izpizvala Ogrizekovo postopanje in ga ne preveč laskavo popisala. Končno je prošil učitelj opetovano, naj se ga premešči, da ne bode več z Ogrizekom v dotiki. Ali tudi temu se ni moglo ustreči. Valed tega je bil učitelj Adamič primoran, prositi za penzijeoniranje, da se izogne večnemu temu zasledovanju. Šel je k okrajnemu zdravniku dr. Keppu v Celju in mu povedal, da je zaradi teh bojev že tako nervo-

Zakaj ni hotela Zidarka svojega moža iz vic rešiti.

!j škoda, da niste poznali mladega Zidarja! To je bil dečko, da v devetih tarah ni bilo takšnega! Precej velik mož, pa vendar ne tako dolg, da bi lahko kakke žeglat. Široka prsa in obline roke in noge so kazale njegovo zdravje in moč, črni, kodrasti lasje so vabili, da bi se s njimi poigrav, široke obrvi so konajžno gledale v svet, temne brke so se šopirile nad rudečima ustnicama, a njegove velike, nebelko modre oči so tako veselo, tako nedolžno zle v svet, kakor mlademu dekletu, ki še ne pozna strasti in bridkosti življenja.

Bil je sin uboge kočarice, ki je imela nerodovito posestevce nad vasjo. Že zgodaj mu je nemila smrt pobrala očeta, in zato se je morala mati truditi od zore do mraka, mnogokrat pa še tudi po noči, da je mogla preskrbeti za sebe in za otroka najpotrebnejša. Včasih so ji pri težavnem delu pojemale moči, toda milo pogledi pridnega dečka in sladke pesmi iz njegovega mlada dega grla so jo zopet okrepčale.

Cas je bliskoma mineval, otrok pa raste v veselje vsem ljudem. V šoli je bil zmiraj prvi. Pozneje je hodil k večjim posestnikom na delo in s svojim zaslužkom

pomagal materi. V fantovske družbe ni rad zahajal, najljubše veselje so mu bile knjige in lepe pesmi, ki so tustaj dončala po cele ure s hribčka v vas. Najbolj ga je veselila musika — pa smola, instrumenti so dragi. Mati je vedela za to srčno željo in je zlagala krajcar h krajcarju, dokler ni nabrala toliko, da mu je za god kupila lepo harmoniko. Zdal se je še le začelo glasno veselje v kočici nad holmen! In kako prisrčno je godel, ne tako kakor navadno sgrajo pijani godci, ki vlačijo nadah:

„Himata, kuretna, pustna nedela,
Lan sem bil krapčev sit, letos pa zela,
ampak tako živahno in ognjevit, da je moralo zasrbeti vsakega v petah in da je spravil na noge največega zaspanca.

Zato tudi ni bilo v vasi nobene manjše gostije in nobenega plesa, da bi Lojze ne bil na njem godel in ko je šel k vojakom, ni gledala samo mati za njim, spremljala ga je več mladih, bliščajočih oči.

Od vojakov se je vrnil s šestimi zvezdicami, a vrhu tega je prinesel s seboj tudi pridnost, katero marsikateri doslušeni vojaki porabi v kosarni.

Mati mu je zdaj ponujala kočjo in ga prigovarjala, naj se oženi. Pa tokrat je ni hotel ubogati, ter se je izgovarjal, da še ima dosti časa.

Tudi spodaj v vasi je nekdo silil svojega otroka k ženitvi. Stari Zidar, najbolj premožen mož v občini, je zahteval od svoje hčerke, edinega otroka, naj si vendar enkrat izbere čnega izmed kmencev, ki jo hodijo dan za dnevom prosit za roko. Pa zmiraj se je odrezala, da se še noče ženiti in da se najbli nikdar ne bo.

Staremu se je dekletova trma zdela čudna, dokler ni zapazil, da so grede pod njenim oknom množno pohojene.

Zdal se je pač začelo treskanje z vratmi, iz očetovih oči so štrigali bliski in na zadnje je prišlo na vrsto izpraševanje vesti, pri katerih se je deklet med budim jokom spovedalo, da ne mara nikogar drugzega kakor Lojzeka iz kočice nad vasjo, ali pa gre k nunam.

Odkritosrčna izpoved je razdrhala starca še bolj. Zaključil se je, da ne dobi berač nikdar v roke bogastva, katerega je z dolgim trdom zbral.

Ko pa deklet ni jenjalo jokati, marveč resno mislilo na samostan, prijel ga je oče nekega dne za roko in rekel: „Nikar se smiraj ne kisaj! Če ga že jako rada imaš, ga pa imej v boljem imenu! Zmiraj je bil priden in ker s svojo materjo tako lepo ravna, ne mora biti hudoben človek. Bog vama daj srečo! Le reči mu, naj z materjo hitro prideta k meni, da se pogovorimo.“

zen in duševno oslabel, da prosi za spričevalo. Dobri je to spričevalo in penzionirali so moža. Celo življenje mu je bilo pokvarjeno in z malenkostno penzijo se mora še danes prešiveti. — Na podlagi teh trditve zahteval je zagovornik dr. pl. Plachki prečitano cele vrste aktov in zaslišanje Adamiča ter drugih prič v svrhu dokaza resnice. Govor dr. pl. Plachkega napravil je na poslušalce kakor na sodni dvor ter porotnike velikanski vtis. Iz vrst poslušalcev so se začeli klicati odobravanja in marsikdo je začuden pogledal, kako to, da se Ogrizek sploh ne skrjuje.

Zastopnik tožitelja dr. Pipuš bil je seveda proti zaslišanju naših prič. Trdil je, da stoji Adamič pod kuratelo, čeprav ni mogel dobiti dokaza doprinesti. Končno je predlagal nakrat nova dokazila. Dr. pl. Plachki pa je temu nasproti zahteval, da naj se telegrafično v Celju povpraša, ali stoji Adamič pod kuratelo.

Nato se je hotel še Ogrizek sam blamirati. Ostal je in držal nerazumljivi govor. M. dr. je rekel: ako jaz Adamiču rečem, da sem norec, potem on pravi, da sem jaz še večji... Vsi so se župniku smejali.

Po daljšem posvetovanju je sodni dvor sklenil, da se zaslišajo priče Adamič in tovariši, da se pa razpravo v svrhu predlaganja novih dokazil preloži.

Mi se le bojimo, da bi Ogrizek v zadnjem hipu tožbo ne umaknil. Drugače pa pričakujemo glasno razpravo, ki se bo decembra meseca vršila, z mirno vestjo. Kajti razprava bo podala pravo sliko boja proti šoli, ki ga doživljamo z vsakim dnevom na Štajerskem. Na svidenje torej!

Politični pregled.

Politični položaj je do skrajnosti napet. Vsa poznanja, ki so hotela doseči nemško-češko sporazumjenje glede češkega deželnega zbora, so se izjalovila. Ni upati, da bi se torej mir zagotovil. Bržkone bo češki deželni zbor še ta teden zaključen. Vplivalo bo to tudi na državni zbor, kateri se 20. t. m. otvori. Tam hočejo češki radikali združeni s slovenskimi poslanci svojo obstrukcijo nadaljevati in delo i zanprej onemogočiti. Razpust državne zbornice je torej istotako kmalu pričakovati. V štajerskem deželnem zboru se tudi večina pripravila na odločni nastop proti prvaškim izzivačem. Povsod torej — kriza, povsod nemir! Oj ti srečna Avstrija!

Državni zbor je torej za 20. t. m. sklican. Drugo vprašanje je seveda, jeli bo tudi deloval. Bržkone vršili se bodo veliki viharji, katerih posledica zna biti razpust zbornice in razpis novih volitev.

V deželnem zboru štajerskem nadaljujejo prvaški poslanci svojo gonjo. Komaj se zbornica malo pomiri, ko že pride en Benkovič ali en Verstovšek ter napravi škandal. Seja z dne 6. okt. je bila valed Benkoviča prerano zaključena. In tako gre to izzivanje naprej! Radovedni smo, kedar bo zbornica potrpekljivo počila...

Tudi na Ogrskem so politične razmere Koštovca tako daleč dovele, da se vsak trenutek lahko katastrofo pričakuje. Ravno se poroča, da je cesar Koštovce predloge odklonil. Valed tega

torej ni pričakovati rešitve krize. Tudi tu bode bržkone državni zbor razpuščen.

Obsojeni irudentovci v Trientu je bilo obsojenih 12 iredentovskih Italijanov na zapor od 3 do 1 tedna, ker so pomazali ob priliki slavnosti tirolske stoletnice cesarske orle.

Koliko hranilnih vlog upravljajo avstrijski denarni zavodi? Na Avstrijskem upravlja 611 hranilnic (občinskih, okrajnih, deželnih) 4748 milijonov kron, 6375 denarnih zadrug (hranilnic in posojilnic, rajfajzenkov i. t. d.) 1554 milijonov kron hranilnih vlog. Denarne zadruge upravljajo torej že skoraj eno četrtino vseh hranilnih vlog, vključno temu, da so ti zavodi mnogo mlajši, nego so navadne (občinske i. t. d.) hranilnice in banke.

Mlekarne zadruge na Ogrskem. Leta 1897. je bilo na Ogrskem vsega skupaj samo 34 mlekarških zadrug, a po 10 letih, t. j. l. 1907. bilo jih je že 622 z 59.000 člani, ki so imeli 98.000 krav, od katerih se je tem zadrugam prodalo 80 milijonov litrov mleka, da ga predelajo. Iz tega mleka se je dobilo 2 $\frac{1}{2}$ milijona, kilogramov mleka. Skupni prejemki vseh mlekarških zadrug so znašali tega leta 9.452.654 K.

Primerjajmo! Na Moravskem se je Nemce in Čehe na ta način "sporazumelo", da imajo zdaj Čehi vlado v roki. Izvršena je namreč nekaka delitev po narodnostih. In posledica? No, posledica je ta, da znaša v deželnem proračunu za l. 1910 primanjkljaj skoraj 14 $\frac{1}{2}$ milijonov kron. Tudi pri nas na Štajerskem in deloma tudi še na Koroškem zahtevajo prvaški zagriženci takšno delitev, imenovano "sporazumljenje". Štajerska dežela pa spada danes med aktivne dežele avstrijske, to se pravi, njeni dohodki so višji nego njeni izdatki. Potem pa bi v par letih postala pasivna, polna dolgov. Prvaška politika nas pelje vedno v nesrečo, če ne v drugo, nas pa pelje v nezposne dolgove!

Soproga prestolonaslednika knežinja Sofija pl. Hohenberg je bila od cesarja za vojvodino povzdignjena in nosi odlej naslov "visokost".

Voledzajniški proces v Zagrebu je zdaj končan. Od zaradi voledzajstva obtoženih Srbov so bili obsojeni: Brata Adam in Valerian Pribičević vsak na 12 let težke ječe; Pero Bekić na 8 let; Joko Oreščanin na 7 let; Vaso Jukač na 5 let; Gajo Žirković na 5 let; Peter Petrovič na 7 let; Radovan Malobatič na 5 let; Juraj Novaković na 5 let; Milan Barojević na 6 let; Nikolaj Rebraca na 5 let; Stanko Rebraca, Jurij Konca in Štefan Konca vsak na 5 let; Šimon Žirković in Antonij Oblaković na 6 let; Stevo Kačar, Milan Corić, Pavel Matjašević in Stevo Radovanović vsak na 5 let ječe. Vsi drugi so bili oproščeni. S tem je ta velikanski proces končan.

Na predsednika Tafta, načelnika združenih držav severne Amerike, poskusili so trije zločinci iz političnih vzrokov napad. Posrečilo se je, to preprečiti in napadalce zaprti. Našlo se je pri njih nabasane revolverje.

Politični umor v Rimu je napadel neki morilec iz političnih vzrokov vojvodo Bonajutto iz Katanije in ga težko ranil.

Zarota so zopet odkrili v Črnigori. Zarota se obrača proti življenju kneza Nikite. Vlada hoče baje izjemno stanjo proglasiti.

Nemška šola v sv. Lenarta sl. g.

To nedeljo, dne 10. t. m., vrši se v prijaznem trgu sv. Lenart sredi krasnih slovenskih goric otvoritvena slavnost novo zidane nemške šole.

Zadnji kamen je torej prizidan! Koliko truda, koliko dela in skrbi je bilo treba! In koliko grdega sovraštva, koliko strupenega hujskanja je bilo treba premagati! Kakor divjaki so se vrgli zagriženi nasprotniki na komaj porojeno idejo to nemške šole. Ali vse divjanje ni pomagalo, — danes stoji ponosno poslopje tam na griču kot znamenje naprednega dela in napredne kulture!

Čast vsem, ki so pri tej deli sodelovali! Čast v prvi vrsti vrlému županu g. Sedminku in njegovemu prijatelju dr. T. Zira-gastu. Imena teh dveh moža zapisana sta z zlatimi črkami v zgodovini te šole. Čast pa tudi vsem drugim, naprednim nemškim poslancom, darovalcem in sploh vsem, ki so sodelovali in oskrbeli...

Ti, nova nemška šola, pa cveti in napreduje, ljudskemu razvoju v prid, šentlena rtskemu okraju v čast! Bodi mala trdnjava, v kateri živi nesmrtni napredni duh in povej poznejšim rodovom o naših bojih...

Zivela nova šola!

Dopisi.

Dobrnz pri Celju. Naznanim Vam, da smo 20. septembra pokopali blagega mladeniča Ignacija Polenek. Kal boleznii je dobil v Črnomlju na Kranjskem leta 1907 konca julija; nadihal se je strupenega prahu od modre galice; od tega časa je hiral vedno naprej. Lansko leto konca majnika ga je hudo prijel; od treh zdravnikov je bil preiskan; 28. majnika je dobil zdravila od večih zdravnikov, pa vse zastonj. Pretrpel je voljno svoje bolečine, bil 3. previden z sv. zakramenti; zadnjokrat 16. septembra ob 9. uri s jutraj. 17. ob pol 11. uri po noči je izdihnil svojo blago dušo v roke svojega stvarnika. Bil je mladenič, da je malo takšnih. Rojen je bil 1. julija leta 1883. Bil je namenjen, da bi bil prevzel od očeca težko breme gospodarstva, ali Bog je sklenil, da je moral umreti. On ni bil nikdar v nobeni slabi tovaršiji ali v krčmi; bil je močna podpora svojim staršem. Da so ga ljudje radi imeli, je dokaz, ko je na mrtvačnem odru počival in ga je mnogo ljudi prišlo kropit in mu vošit večni mir in pokoj. Vskemu so stopile solze v oči; na dan pogreba ga je spremito mnogo ljudi; kateri pa toliko bolj žalujejo za njim, so že oslabei stariši, brata in sestra. Lahka mu zemelica, svetila mu večna luč!

Hoče. Bil je mir med nami, duhovščina in farani so živeli v najlepši vzajemnosti. Pa tako pač zmirom ne sme biti. Obče priljubljenega kaplana so tebi nič meni nič prestavili in nam poslali slovitega agitatorja iz Sv. Petra, gospoda J. Kranjca. Prvi dan, ko je prišel, se je že razprl s svojim sokolpanom. Tudi v Zagredu in v cerkvi ga je zmandral, seveda le z besedami češ da je baje tankaj on gospod. No, sicer to nas nič ne briga, pa pomenljivo je vendar. Prav pa nam ni, da se naš Kranjček vtikava v vse druge stvari in razmere, katere ga sploh popolnoma

Dekle je zaradelo ko mak na polju, zajokalo se glasneje ter poljubilo dolgega očeta.

Že drugi dan sta Lojze in mati počitno estopila v lepo Zidarjevo hišo. Mamka je gledala malo plaho, a sinu so larela lica. Gospodar jima je prijazno žel nasproti ter ponudil roko v pozdrav, rekoč: „Tako je prav, da sta prišla! Veš Lojze, za gredo in za salato je škoda, moje vrati so pa dosti široke.“

Kaj bi se več pisal o tem, saj ste to večinoma že vsi sami doživeli. Povem samo, da so se čez tri dni peljali k notarju, v nedeljo pa je bil mlad par že oklican.

Ne smem pa pozabiti povedati, kakšen truš je nastal v vasi, ko se je raznesla novica o ženitvi. Na enkrat je Lojze postal potuhnjeh pomočnjak, njegova nevesta pa ničvrednica, ki se je zdaj za kazen morala oddati beraškemu fantu. Najbolj glasni so seveda bili mladeniči, katerim so se sline cedile po Zidarjevem bogastvu, a čez utesa zadolženi veliki posestnik Matjaš se je celo zaklel, da mladi Zidar ne bo dolgo uvažal svoje sreče.

Pri Zidarju se je začelo rajsko življenje; mlada sta bila v sedmih nebesih, a oče je hvalil Boga, da mu je dal tako pridnega in pametnega zeta. Škoda, da starček ni dolgo uvažal sreče, takaj še prva nima ga je spravila v hladni grob.

Teško sta mlada pozabila očeta. Toda čas zaceli vse rane in tako sta postala stasoma tudi Zidarja vesela, posebno, ker jima je šlo vse lepo izpod rok, vsega sta imela zadosti; ljudje so pravili, da jima le ptiče mleko in srtični otroci manjkajo.

Pa sreča je opoteča. Pravijo, da je okrogla in da se zato šlovcu tako hitro izmuzne. Ušla je tudi Zidarjema — ko se je Lojze nekega večera z m vračal iz sejma, ga je divji Matjaš, kateremu so vse prodali, zahrbtno ubil.

Celi svet nima šlovske, ki bi mogel popisati, kako je uboga vdova žalovala za dobrim možem. Sosedo so se že bali, da bo de zorela. Najbolj jo je skrbelo, kaj bo z rajnim v večnosti, ker je izdihnil brez spovedi. Za silo so jo vendar potolabili. Največ moči ji je vtil v ranjeno srce župnik, ki je rekel, da je Bog neskončno usmiljen in da ga zato gotovo ne bo de vrzel v pekel, ampak samo v vice, a iz teh ga lahko reši z mašami in z dobrimi deli.

In tečica je res davala ta razne molitve in maše, vsak tedna najmanj za eno. Čez nekaj let pa je denarnica postala suha, in nekega dne se je udoma z zadnjimi kronami podala v farovž.

Kakor se večkrat prigodi, imel je župnik skrbno gospodajajo, sicer ne več lepo, zato pa bolj hudo in

sitno. Kakor hudič na dušo, tako je pazila na svojega gospoda in povsod je hotela imeti prvo besedo.

Zidarja je ponosno vstopila in dejala: „Prečastiti gospod župnik, več sto mal sem se plačala za svojim rajnim možem, zdaj bi pa vendar rada vedela, če je še rešen iz vice.“

Župnik je postal rudeč ko kuhar rak, je kmetico prav debelo pogledal in ji v zadregi ni vedel ničesar odgovoriti. Tedaj pa se namesto njega oglaš kuharica ter se obregne: „Tvoj mož bo skoraj iz vice rešen, samo noge še ima v lahkem ognju! Le daj še za maše in vitilje, saj si bogata!“

Po teh besedah je Zidarja še bolj debelo gledal, ko župnik na njegovo vprašanje. Pogledala je zdaj duhovna, zdaj njegovo kuharico. Potem se je nasmehnila, vsaknila krono, katere je imela pripravljene za maše, v lep, se obrnila in pri vratih rekla: „Če ima rajni samo noge v lahkem ognju, nič ne dene, ker ga je v noge rado zeblo. Zato pa zdaj ne plašam robene maše več.“

Svojo besedo je zvesto držala. Nikdar ni več izdajala denarja za molitve in maše, namesto da bi zmraž cerkev lazila, je rajni doma pridno delala in ko je na stara leta zatisnila trudne oči, je zapustila lepo premoženje domačim ubogim. Tudi za njo ni nihče plačal maše, pač pa še zdaj molijo siromaki za dobro lenico.